

В. Ю. МАРКІТАНТОВ
А. В. НАЙЧУК

НИЩЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ЯК ОДИН З НАПРЯМІВ СУЧАСНОЇ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Аналізуються основні аспекти російсько-українського протистояння, що трансформувалося у відкриту збройну агресію Російської Федерації щодо України та повномасштабні воєнні дії. Висвітлено та охарактеризовано процес нищення української державності в умовах сучасного російсько-українського протистояння. Визначено та охарактеризовано етапи збройної агресії Російської Федерації проти України від 20 лютого 2014 року до сьогодні. Стверджується, що повномасштабні воєнні дії, які розпочалися у лютому 2022 року, свідчать про спробу Російської Федерації завершити нищення основних елементів української державності та української нації в цілому. Наголошується, що вимоги Росії щодо врегулювання ситуації мають відверто антиукраїнський характер, а стратегічна мета залишається незмінною та полягає у знищенні України у тому форматі, у якому вона сьогодні існує.

Ключові слова: воєнна агресія, українська державність, російсько-українська війна.

Markitantov Vadym, Naichuk Anton. Destruction of ukrainian statehood as one of the directions of the modern foreign political strategy of the Russian Federation

The article analyzes the main aspects of the Russian-Ukrainian confrontation, which was transformed into open armed aggression of the Russian Federation against Ukraine and full-scale military action. Today's events are the result of complex and ambiguous processes of creating a modern independent Ukrainian state. An open attack on Ukraine in February 2022 did not leave anyone

© МАРКІТАНТОВ Вадим Юрійович – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політології та філософії Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка; ORCID: 0000-0002-7700-972X; e-mail: vamarck@ukr.net

© НАЙЧУК Антон Віталійович – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри політології та філософії Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка; ORCID: 0000-0002-9906-6645; e-mail: nav1963@ukr.net

indifferent, and a significant part of the country sided with Ukraine to preserve its statehood and the European future of the Ukrainian nation. The process of destruction of Ukrainian statehood in the conditions of modern Russian-Ukrainian confrontation is highlighted and characterized. It is shown in two main directions of Russian aggression against Ukraine – the demand for peaceful destruction due to humanitarian aggression and force due to that war. The stages of the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine from February 20, 2014 to the present have been identified and characterized. It is alleged that the full-scale hostilities that began in February 2022 testify to the Russian Federation's attempt to end the destruction of key elements of Ukrainian statehood and the Ukrainian nation as a whole. Russia's aggression has already caused huge losses to Ukraine, led to the temporary loss of much of Ukraine, the presence of foreign troops and other illegal armed groups, the formation of illegal and illegitimate institutions of power that deny its supremacy and full power over the population. It is emphasized that Russia's demands for a settlement of the situation are openly anti-Ukrainian, and the strategic goal remains unchanged, and that is the destruction of Ukraine, in the format in which it exists today.

Key words: military aggression, Ukrainian statehood, Russian-Ukrainian war.

Значне посилення агресивної риторики та політики Російської Федерації щодо України у 2021 році вкотре привернули до себе увагу світової спільноти, а відкрите воєнне вторгнення у лютому 2022 року, здається, не залишило байдужим нікого в світі, більше того, значна частина країн стали на бік України задля збереження її державності та європейського майбутнього української нації.

Сьогоднішні події стали наслідком складних та неоднозначних процесів творення сучасної незалежної Української держави, адже Україна 8 років тому вперше за її незалежний період існування стикнулася з реальною загрозою не лише втрати частини території, розхитуванням регіонів, нищенням елементів державності, а й прагненнями ліквідації української держави в цілому, чому, власне, і є свідченням російсько-українська війна.

Сучасне російсько-українське протистояння, загостренням якого стало пряме вторгнення на територію України російської армії, зумовлене як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. Значну роль, безперечно, відіграли тут ослаблення Європи в економічному, військовому, політичному, демографічному сенсі, неспроможність Заходу захищати цінності західної цивілізації,

слабкість міжнародного права й особливо невдача двадцятирічної місії США в Афганістані, що, очевидно, було сприйнято Росією як ослаблення США на світовій арені.

У свою чергу, прагнення України увійти до НАТО та Європейського Союзу було сприйнято російською владою як фундаментальна та безпосередня загроза не лише безпеці Російської Федерації як держави, а й росіянам як нації. Це зумовило загострення українсько-російських відносин у 2014 році, наслідком чого стало відверте втручання у внутрішню політику України, вторгнення російських збройних формувань на територію Криму з подальшою його анексією та розширенням конфлікту на Схід України, що призвело до утворення самопроголошених ЛНР і ДНР.

Відкрита військова агресія, яка розпочалася у лютому 2022 року, свідчить про спроби Російської Федерації знищити основні елементи української державності: територію, суверенітет, населення та націю в цілому. Саме за таких умов актуалізується проблема, дослідження якої висвітлює основні аспекти російсько-українського протистояння, що перетворилося на відкриту збройну агресію РФ щодо України.

У вітчизняній науці визначеній тематиці, враховуючи її актуальність, приділяється значна увага. Серед дослідників різних аспектів проблематики варто відзначити праці В. Горбуліна, О. Власюка, П. Гай-Нижника, Є. Магди, О. Дахно, І. Лоссовського, О. Тиханичева та ін. Водночас всі вони обмежуються часом їх опублікування, що свідчить про перспективи подальших досліджень.

Протягом сучасної історії незалежної України найвище політичне керівництво Російської Федерації цілеспрямовано втілювало курс на знищення Української держави. З обранням В. Путіна у 2000 році на посаду Президента Російської Федерації політика Кремля щодо України стала жорсткішою, масштабнішою та системнішою. З того часу до протидії українському курсу на європейську та євроатлантичну інтеграцію додалася масштабна гуманітарна агресія, здійснювана за допомогою агентури та п'ятої колони у інформаційній, мовній, культурній, історичній і конфесійній сферах і спрямована на нищення української ідентичності – системотворчого чинника національної держави. В. Василенко зауважував на двох планах втілення цього курсу:

– план «А» передбачав поступове та мирне знищення України через здійснення гуманітарної агресії та застосування «м'якої» сили з метою руйнування української ідентичності;

– план «Б» – одноразове силове упокорення України.

Перший план мав би успіх за умови перебування України в силовому полі Російської Федерації, яка робила ставку на режим В. Януковича, проведення антиукраїнської гуманітарної політики, позаблоковість та відмову від євроінтеграційної стратегії розвитку. Саме тому повалення цього режиму та відновлення курсу на євроінтеграцію змусили Росію перейти до другого плану – тотальної війни проти України, кінцевою метою якої є «не відторгнення частини території або позбавлення права цивілізаційного вибору, а знищення українства як явища та української державності як такої» [1. с. 27-29].

На відверто агресивній політиці Російської Федерації щодо України наголошував у 2013 році экс-міністр закордонних справ В. Огризко. На його думку, тогочасна торгівельна війна була лише частиною плану Кремля зі знищення української державності. Згадуючи опублікований документ стосовно втягнення України до Митного союзу, політик уже тоді наголошував на розгортанні проти України не лише торгівельної, а й політичної, економічної, ідеологічної, інформаційної війни [2].

Про тривалу та масштабну війну Росії проти України, яка у 2014 році перетворилась у відкрите протистояння на Сході, говорить і С. Дацюк, констатує, що її стратегія «має три складові – знищення української нації як етносу, знищення специфічної української ідентичності та фізичне знищення українців, росіян, чеченців та інших народів, що заважають створенню імперської Росії» [3].

Про зміни та початок реалізації нової зовнішньополітичної стратегії Російської Федерації, спрямованої на знищення української державності, говорить І. Лоссовський. Ці зміни, на його думку, яскраво проявились у військово-політичній активізації Росії щодо України починаючи з 2014 року, що насамперед виявилось у анексії Криму, інтервенції на Сході України, шаленому політичному, економічному та інформаційно-пропагандистському тискові на нашу державу, а також у безпрецедентній конфронтації із Заходом, й насамперед, з США [4].

Про спроби відкритого нищення української державності зазначав у 2014 році С. Саяпін, звертаючи увагу на спрямованість зовнішньої політики Росії на заперечення наявності основних ознак державності в Україні. Свідченням цьому стала потужна пропаганда того, що територія України була штучно «склеєною», значна частина населення була російськомовною, що автоматично свідчило про приналежність її до «руського миру», а влада, сформована у лютому 2014 року, – нелегітимною. Це дало змогу автору називати такі дії з боку російської влади етапидом (з французької «état» – «державна» і латинської «caedere» – «вбивати») – знищенням державності [5]. Один із сучасних російських ідеологів О. Дугін, наприклад, розглядав Україну як штучне утворення, в якому в межах спільного кордону було невдало поєднано дві основні групи: 1) етнічні росіяни та проросійські групи населення; 2) прозахідноорієнтовані європейці [6].

Значну увагу загрозам національній безпеці України в гуманітарній сфері приділяє у своїх працях та публічних виступах В. Василенко. Він стверджує, що вони «за своєю природою становлять стратегічну загрозу № 1, яка є міною уповільненої дії під спорудою української державності». Гуманітарна агресія щодо України, на його думку, здійснюється одночасно за кількома напрямками: через інформаційно-пропагандистську, історіософську та конфесійну війни. «Наступ на українську ментальність, традиційні цінності, мову, культуру, систему освіти, історичну пам'ять народу, національні церкви, – наголошує В. Василенко, – має стратегічну мету: знищення ідентичності української нації, яка є системоутворюючим складником громадянської нації та Української національної держави» [1, с. 35].

Про використання Росією нашої історії та культури в якості інструмента гібридної війни проти України, нав'язування своєму та нашому суспільству дивовижних сентенцій про так званий «один народ» та про монополізацію історії України під історію Росії зазначає також І. Климпуш-Цинцадзе [7].

Крім того, тривалий час у свідомості росіян з України та українців формували образ ворога, що передбачав декілька смислових складових:

– позбавлення людського образу, в нашому випадку це образ «фашизму»;

– постійне відчуття загрози через стійкий зв'язок України з США, а відповідно й негативні емоції та страхи, пов'язані зі США. Доповнюється це ще й обвинуваченнями українців у «зрадництві» та «запроданстві»;

– заперечення ідентичності, що передбачає популяризацію уявлення про «вигаданість» української мови та нації;

– заперечення української державності як легітимності існуючих органів влади та трактування Української держави як failed state;

– створення опозиційних образів норми та патології, коли «благородним героям» (російським воїнам та добровольцям) протиставляються «монстри», «збоченні», «садисти» [8, с. 199].

Відповідно усе вищезазначене не могло не призвести зрештою до відкритого протистояння. Основний задум Російської Федерації полягав у досягненні міжнародної ізоляції України, її фрагментації та розколу, русифікації та знищенні ідентичності української нації, а отже й ліквідації її державності [1, с. 30].

20 лютого 2014 року розпочався **перший етап** збройної агресії Російської Федерації проти України. Саме тоді, всупереч міжнародно-правовим зобов'язанням Росії, були зафіксовані випадки порушення її збройними силами порядку перетину державного кордону України в районі Керченської протоки та блокування українських військових частин збройними формуваннями, дислокованими у Криму відповідно до угоди щодо перебування Чорноморського флоту [9].

23 лютого у Севастополі відбувся «мітинг народної волі», під час якого місцеві проросійські активісти заявили про невизнання нової влади в Києві та закликали Росію втрутитися в ситуацію. Одночасно натовп обрав «народного мера» – бізнесмена, громадянина РФ О. Чалого. Така тактика захоплення влади пізніше буде застосована у містах півдня та сходу України [6, с. 91].

Вже 27 лютого підрозділи спеціального призначення ГРУ Генштабу Збройних Сил Російської Федерації захопили будівлі Ради міністрів та Верховної Ради Автономної Республіки Крим. В цих умовах С. Аксьонов проголосив себе головою Ради міністрів Автономної Республіки Крим та звернувся до президента РФ з проханням «забезпечити мир і спокій в Криму». 1 березня 2014 року, після звернення Президента РФ, Рада Федерацій Росій-

ської Федерації дала згоду на використання на території України російських збройних сил, що призвело до збройного захоплення, воєнної окупації та входження, на підставі псевдореферендуму, до Росії Автономної Республіки Крим [9].

Під час окупації Криму, в декількох містах сходу і півдня України (Донецьку, Луганську, Харкові, Одесі та ін.) відбулися спроби захоплення органів влади за сімферопольським сценарієм: проводилися мітинги, завозилися політичні «туристи», на адміністративних будівлях вивішувалися російські прапори, вибиралися «народні губернатори» та «народні мери», оголошувалося про невизнання київської влади та зверталося за підтримкою до керівництва Російської Федерації. Проте закріпити успіх у березні 2014 року їм завадили активісти Майдану та лояльні до уряду правоохоронні структури [6, с. 91-92].

Вимоги Росії щодо врегулювання української кризи мали відверто антиукраїнський характер. Так, ще у березні 2014 року під час «кримської кризи», як видно із реакції МЗС України на висловлювання С. Лаврова, Росія прагнула повної капітуляції України, її розколу та знищення української державності. Саме такою стала оцінка МЗС України вимог федералізації, другої державної мови, референдумів тощо [10].

Другому етапу збройної агресії Росії щодо України дало початок проголошення під контролем російських спецслужб у квітні 2014 року «Донецької народної республіки» та «Луганської народної республіки». Протягом травня лідерами цих незаконних утворень були проведені «референдуми» щодо відокремлення від України [9]. Одразу офіційна Москва, коментуючи референдуми, заявила, «що з повагою ставиться до волевиявлення населення Донецької та Луганської областей і ... очікує практичної реалізації підсумків референдумів, що має відбутися «без будь-яких рецидивів насильства через діалог між представниками Києва, Донецька і Луганська» [11]. Така реакція Росії свідчила про її неготовність на той час повторювати «кримський сценарій» на Донбасі.

24 травня за вказівкою з Москви, ватажками «ДНР» і «ЛНР» було підписано угоду про створення так званого «конфедеративного союзу народних республік «Новоросії», управління яким покладалося на «раду» (по 3 представники від кожної «республіки») [12, с. 263]. Назва цього утворення говорила про територіальні претен-

зії бойовиків та їх російських кураторів на інші області півдня та сходу України.

Водночас на території України були задіяні розвідувально-диверсійні групи, російські парамілітарні формування, батальйон «Восток», а також озброєні групи найманців «Руський сектор» та «Оплот». За їхньої участі здійснювалися захоплення адміністративних будівель населених пунктів Донецької та Луганської областей, збройні напади на військові частини, літаки Повітряних сил Збройних Сил України. З липня 2014 року підрозділи ЗСУ почали зазнавати систематичних обстрілів із території Російської Федерації [9].

З 1 липня по 22 серпня 2014 року урядові сили практично відновили контроль над захопленими територіями, кордоном України та наблизилися до завершальної стадії блокування сепаратистів. Станом на середину серпня були також створені передумови для звільнення Луганська та Донецька.

Проте уже 23-27 серпня відбулося вторгнення регулярних підрозділів збройних сил Російської Федерації на чотирьох оперативних напрямках, що знаменувало початок **третього етапу** збройної агресії Росії проти України. У цей час також почалися масові артилерійські обстріли позицій українських сил із території Російської Федерації. Такі дії з російської сторони призвели до оточення й розгрому українських сил під Іловайськом, захоплення нових територій на півдні впритул до Маріуполя тощо [13, с. 23]. У перші дні вересня був підписаний Мінський протокол про припинення вогню (Мінськ-1) після чого лінія зіткнення сил бойовиків і української армії поступово стабілізувалася, конфлікт консервувався, а окремі райони Донецької та Луганської областей перетворилися на «сіру зону», квазідержавні утворення, що перебували за межами українського та міжнародного права. Протягом осені часто траплялися порушення режиму припинення вогню, проте масштабні наступальні дії сторін припинилися.

Четвертий етап розпочався з кінця листопада значною активізацією бойових дій, які супроводжувалися сильними артилерійськими обстрілами по всій лінії зіткнення. 21 січня 2015 року виведенням українських військ завершилася оборона Донецького аеропорту. Одночасно за підтримки регулярних сил Російської Федерації почалися масштабні наступи бойовиків на Дебальцевський

виступ та Маріуполь. Російське командування планувало оточити та знищити сили АТО під Дебальцевим. 12 лютого було підписано Комплекс заходів по виконанню Мінських угод (Мінськ-2), яким передбачалися негайне припинення вогню та план політичного врегулювання конфлікту. Незважаючи на це, бойові дії завершилися лише 18 лютого 2015 року, після виходу сил АТО з Дебальцевого та закріплення їх на Світлодарській дузі [6, с. 98-99].

Початок **п'ятого етапу** варто пов'язувати з другою половиною лютого 2015 року, коли протистояння набуло характеру обмеженого позиційного конфлікту. Керівництво Російської Федерації робить ставку на досягнення власних політичних цілей в Україні в межах Мінського процесу, що передбачало інтеграцію бойовиків «ДНР» і «ЛНР» у систему прийняття рішень на рівні українського державного керівництва. 18 травня 2015 року оголошується про закриття (заморожування) на невизначений термін проекту «Новоросія», оскільки він не передбачений мінськими угодами. Періодичні загострення ситуації пов'язані переважно з тиском Москви на керівництво України в спробах прискорити реалізацію власних планів. Великі операції більше не проводилися, хоча режим припинення вогню періодично порушувався, а на лінії зіткнення деколи спалахували воєнні дії. Серед найзапекліших варто виокремити невдалу спробу бойовиків захопити Мар'їнку в червні 2015 року, спалахи боїв на Світлодарській дузі в червні та грудні 2016 року, а також бої в Авдіївській промзоні, що тривали в наприкінці січня 2017 року [6, с. 98-99].

З весни 2017 до кінця 2018 року ситуація ускладнилася ескалацією в Чорноморсько-Азовській акваторії: обстріл зі стрілецької зброї військово-транспортного літака ВМС України з бурової платформи у районі одеського газового родовища; незаконне будівництво Росією мосту через Керченську протоку; конфлікти навколо риболовецьких суден; закриття близької до українського узбережжя частини Азовського моря; обмеження Росією проходу через Керченсько-Снікальський канал; захоплення російськими спецпризначенцями корабельної групи, що намагалась пройти через Керченську протоку в Азовське море та арешт її екіпажів [12, с. 268].

11 листопада 2018 року в ОРДЛО були проведені псевдовибори, на яких «перемогли» призначені раніше Росією Д. Пушилін та Л. Пасічник. Подібним чином були оновлені й «народні ради».

Ситуація не покращилась і після президентських та дострокових парламентських виборів в Україні 2019 року, які суттєво реформували її політичну палітру. Попри певне розмороження політико-дипломатичного діалогу каменем спотикання стає порядок імплементації Мінських домовленостей. Російське керівництво вимагало від України погодитися на проведення позачергових місцевих виборів у ОРДЛО до виведення незаконних військових формувань та окупаційних військ, що було абсолютно неприйнятним для України, яка прагнула перегляду Мінських домовленостей. Головна ж стратегічна мета Росії полягала у поверненні ОРДЛО до складу України за умови, що конституційний статус цих територій даватиме можливість блокування європейської та євроатлантичної інтеграції країни, утримуючи її в російській зоні впливу [12, с. 269]. Наполягаючи на виконанні Мінських домовленостей, на думку В. Василенка, Росія прагнула обмежити суверенітет України. При цьому деякі західні лідери, заграючи з представниками російської влади, підтримували ці прагнення та тиснули на Україну, вимагаючи їх виконання [7].

Збройне протистояння на сході України тривалий час перебувало у стані «глухого кута», оскільки через значну протилежність інтересів та вичерпаність інструментів врегулювання «жодна із сторін не зможе досягнути навіть мінімуму своїх цілей, якщо вони входять у протиріччя з інтересами іншої сторони хоча б по одній позиції» [14, с. 115]. Така ситуація, на думку О. Дахно, породжувала ризики масштабної дестабілізації аж до розгортання повномасштабного конфлікту між Російською Федерацією та Україною.

24 лютого 2022 року Російська Федерація розпочала повномасштабне вторгнення в Україну, що дає підстави говорити про **новий (шостий) етап** збройної агресії. Російське керівництво прагнуло змусити Україну до капітуляції швидким розгромом Збройних Сил України, захопленням Києва та окупацією значної частини держави. Основна мета вторгнення полягала, за словами В. Путіна, у прагненні захистити людей, які протягом восьми років «заснавали знуцань», «геноциду з боку київського режиму», що передбачало демілітаризацію та денацифікацію України. Перша, як зазначав Д. Песков, означає нейтралізацію військового потенціалу України, друга – звільнення її, зачистка від нацистів, пронацистськи налаштованих людей та ідеології [15].

Проте вже за місяць після початку повномасштабної війни, на другій стадії повномасштабного вторгнення, зазначені завдання практично зникли з лексики російських політиків. Натомість вони почали говорити про допомогу Донбасу, що передбачала захоплення територій, на які претендують «ДНР» та «ЛНР», і вже після цього – врегулювання ситуації за допомогою переговорів.

Отже, сучасне українсько-російське протистояння, набравши обертів, перетворилося на відкриту війну між двома країнами. Російська агресія завдає величезних втрат Україні (людських, економічних, інфраструктурних тощо), призвела до тимчасової втрати Україною значної частини своєї території (близько 20%), присутності іноземних військ та інших незаконних збройних формувань, формування незаконних та нелегітимних інститутів влади, що заперечують її верховенство і повноту влади над населенням зазначених територій. Варто розуміти також, що попри постійні зміни у риторичі російського керівництва та намагання виправдати своє повномасштабне вторгнення на територію України вимоги Російської Федерації щодо врегулювання ситуації мають відверто антиукраїнський характер, а основна стратегічна мета залишається незмінною та полягає у знищенні України, у тому форматі, в якому вона сьогодні існує, та Українського народу.

1. Василенко В. Війна 2014 року: спроба системного аналізу. *Український тиждень*. 2014. № 42. С. 27-42. URL: https://i.tyzhden.ua/content/photoalbum/2014/10_2014/17/war.pdf. 2. Кремль взяв курс на уничтожение украинской государственности – экс-глава МИД. URL: <http://www.segodnya.ua/ukraine/Kreml-vzyl-kurs-na-unichtozhenie-ukrainskoj-gosudarstvennosti-eks-glava-MID-456314.html>. 3. Путін – загроза для всього людства – експерт. URL: <http://www.pravda.lutsk.ua/ukr/news/63835/>. 4. Лоссовський І. Зовнішньополітична стратегія Путіна як нова доктрина обмеженого суверенітету. *Міжнародні відносини*. Серія «Політичні науки». УІМО, 2015. № 5. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/2514/2244. 5. Саяпин С. Украина стала жертвой этакцида: что делать? *Хвиля*. URL: <http://hvylya.net/analytics/geopolitics/ukraina-stalazhertvoy-etatsida-chto-delat.html>. 6. Маркітантов В.Ю., Рибшун О.В., Столяр Ю.В. Російська гібридна війна: від доктрини до тактики: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2018. 234 с. 7. Про що свідчить хвиля міжнародних візитів західних політиків до України та Росії – тлумачення експертів. *Українське радіо*. URL: <http://www.nrcu.gov.ua/news.html?newsID=97919>. 8. Світова гібридна війна: український фронт:

монографія / за заг. ред. В.П. Горбуліна. Київ: НІСД, 2017. 496 с. **9.** Про Заяву Верховної Ради України «Про відсіч збройній агресії Російської Федерації та подолання її наслідків»: Постанова Верховної Ради України від 27 січня 2015 року № 337-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/337-19>. **10.** РФ требует уничтожения украинской государственности – МИД Ураины. *Ліга.Новини*. URL: http://news.liga.net/news/politics/1191931-rf-trebueta-unichtozheniya_ukrainskoy_gosudarstvennosti_mid_ukrainy.htm. **11.** Москва восприняла референдумы на Украине с уважением. *BBC NEWS. Русская служба*. URL : https://www.bbc.com/russian/russia/2014/05/140512_russia_east_ukraine_plebiscit_reax. **12.** Головка В. Збройна агресія Російської Федерації проти України. *Енциклопедія історії України*: додатковий том. Кн. 1: А–Я / редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. ; НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2021. С. 253-270. URL: http://www.history.org.ua/?termin=zbrojna_agresija_rosijskoji_federatsiji_protu_ukrajiny. **13.** Україна 2014-2015: долаючи виклики (аналітичні оцінки) / Ю. Якименко, А. Биченко, В. Замятін та ін. К., 2015. 56 с. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2014-2015_Pidsumky.pdf. **14.** Дахно О. Політика забезпечення територіальної цілісності України (теоретико-методологічний аналіз): дис. ... канд. політ. наук / Нац. ін-т стратег. досліджень. Київ, 2020. 193 с. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-09/disertaciya-15.09.2020.pdf>. **15.** Росія назвала нову мету війни – південь України. Як змінювались плани Кремля. *BBC News. Україна*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61186308>.

References

1. Vasylenko V. *Viyina 2014 roku: sproba systemnoho analizu. Ukrayins'kyi tyzhden'*. 2014. № 42. S. 27-42. URL: https://i.tyzhden.ua/content/photoalbum/2014/10_2014/17/war.pdf. **2.** Kreml' vzyal kurs na unichtozhenye ukraynskoy hosudarstvennosti – éks-hlava MYD. URL: <http://www.segodnya.ua/ukraine/Kreml-vzyal-kurs-na-unichtozhenie-ukrainskoy-gosudarstvennosti-eks-glava-MID-456314.html>. **3.** Putin – zahroza dlya vs'oho lyudstva – ekspert. URL: <http://www.pravda.lutsk.ua/ukr/news/63835/>. **4.** Lossovs'kyu I. Zovnishn'opolitychna stratehiya Putina yak nova doktryna obmezhenoho suverenitetu. *Mizhnarodni vidnosyny*. Seriya «Politychni nauky». UIMO. 2015. №5. URL http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/2514/2244. **5.** Sayapyn S. Ukrayna stala zhertvoy étatsyda: chtо delat'? *Khvylya*. URL: <http://hvylya.net/analytics/geopolitics/ukraina-stala-zhertvoy-etatsida-chto-delat.html>. **6.** Markitantov V.YU., Rybshchun O.V., Stolyar YU.V. Rosiys'ka hibrydna viyna: vid doktryny do taktyky; navch. posib. Kam'yanets'-Podil's'kyu: TOV «Drukarnya «Ruta», 2018. 234 s. **7.** Pro shcho svidchyt' khvylya mizhnarodnykh vizyativ zakhidnykh politykiv do Ukrayiny ta Rosiyi – tlumachennya ekspertiv. *Ukrayins'ke radio*. URL: <http://www.nrcu.gov.ua/news.html?newsID=97919>. **8.** Svitova hibrydna viyna: ukrayins'kyi front:

monohrafiya / za zah. red. V.P. Horbulina. Kyiv: NISD, 2017. 496 s. **9.** Pro Zayavu Verkhovnoyi Rady Ukrainyiny «Pro vidsich zbroyniy ahresiyi Rosiyi's'koyi Federatsiyi ta podolannya yiyi naslidkiv»: Postanova Verkhovnoyi Rady Ukrainyiny vid 27 sichnya 2015 roku № 337-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/337-19>. **10.** RF trebuet unychtozhenyya ukraynskoy hosudarstvennosti – MYD Urayny. *Liha.Novyny*. URL: http://news.liga.net/news/politics/1191931-rf_trebuet_unichtozheniya_ukraynskoy_gosudarstvennosti_mid_ukrainy.htm. **11.** Moskva vosprynyal referendумы na Ukrayne s uvazhenyem. *BBC NEWS. Russkaya sluzhba*. URL: https://www.bbc.com/russian/russia/2014/05/140512_russia_east_ukraine_plebiscit_reax. **12.** Holovko V. Zbroyna ahresiya Rosiyi's'koyi Federatsiyi proty Ukrainy. *Entsyklopediya istoriyi Ukrainyiny: dodatkovyy tom. Kn. 1: A–YA / redkol.: V.A. Smoliy (holova) ta in. ; NAN Ukrainyiny. Instytut istoriyi Ukrainyiny. Kyiv: Naukova dumka. 2021. S. 253-270. URL: http://www.history.org.ua/?termin=zbrojna_agresija_rosijskoji_federatsiji_proty_ukrajiny*. **13.** Ukraina 2014-2015: dolayuchy vyklyky (analitichni otsinky) / YU. Yakymenko, A. Bychenko, V. Zamyatin ta in. Kyiv, 2015. 56 s. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2014-2015_Pidsumky.pdf. **14.** Dakhno O. Polityka zabezpechennya terytorial'noyi tsilisnosti Ukrainy (teoretyko-metodolohichnyy analiz): dys. ... kand. polit. nauk / Nats. in-t strateh. doslidzhen'. Kyiv, 2020. 193 s. URL: <https://miss.gov.ua/sites/default/files/2020-09/disertaciya-15.09.2020.pdf>. **15.** Rosiya nazvala novu metu viyny – pivden' Ukrainyiny. Yak zminyuvalys' plany Kremlya. *BBC News. Ukraina*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61186308>.

Markitantov Vadym, Naichuk Anton. Destruction of ukrainian statehood as one of the directions of the modern foreign political strategy of the Russian Federation

The article analyzes the main aspects of the Russian-Ukrainian confrontation, which was transformed into open armed aggression of the Russian Federation against Ukraine and full-scale military action. Today's events are the result of complex and ambiguous processes of creating a modern independent Ukrainian state. An open attack on Ukraine in February 2022 did not leave anyone indifferent, and a significant part of the country sided with Ukraine to preserve its statehood and the European future of the Ukrainian nation. The process of destruction of Ukrainian statehood in the conditions of modern Russian-Ukrainian confrontation is highlighted and characterized. It is shown in two main directions of Russian aggression against Ukraine – the demand for peaceful destruction due to humanitarian aggression and force due to that war. The stages of the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine from February 20, 2014 to the present have been identified and characterized. It is alleged that the full-scale hostilities that began in February 2022 testify to the

Russian Federation's attempt to end the destruction of key elements of Ukrainian statehood and the Ukrainian nation as a whole. Russia's aggression has already caused huge losses to Ukraine, led to the temporary loss of much of Ukraine, the presence of foreign troops and other illegal armed groups, the formation of illegal and illegitimate institutions of power that deny its supremacy and full power over the population. It is emphasized that Russia's demands for a settlement of the situation are openly anti-Ukrainian, and the strategic goal remains unchanged, and that is the destruction of Ukraine, in the format in which it exists today.

Key words: military aggression, Ukraine, Ukrainian statehood, Russian-Ukrainian war.